

منهای نفت

آنگارا شرط تهران برای کاهش قیمت گاز را پذیرفت

افزایش حجم صادرات گاز به ترکیه



فرهیختگان | در حالی که شکایت گازی ترکیه علیه ایران در مراجع داوری بین‌المللی در دست بررسی است، به نظر می‌رسد که سرانجام این کشور با وجود مخالفت اولیه با شرط تهران مبنی بر کاهش قیمت تنها به شرط افزایش حجم صادرات یسن مساله را پذیرفته است. در سال‌های اخیر اختلافاتی میان تهران و آنکارا درباره صادرات گاز رخ داده بود که منجر به طرح دو شکایت در مجامع داوری بین‌المللی توسط مقامات ترکیه شد که در یکی از این دعاوی، حکم به نفع ایران صادر شد و پرونده دیگر در حال بررسی است. تهران برای کاهش اختلافات به آنکارا پیشنهاد داده بود که حاضر است قیمت گاز صادراتی را در صورت افزایش میزان گاز وارداتی از ایران، کاهش دهد که البته این امر با مخالفت این کشور مواجه شده بود. این در حالی است که چندی پیش، بیژن نامداریزنگنه، وزیر نفت از مخالفت ترکیه با شرط ایران خبر داده و گفته بود که به ترکیه پیشنهاد داده شد که در صورت دوبرابر شدن میزان صادرات گاز ایران به این کشور، در قیمت تخفیف قائل می‌شویم که ترکیه قبول نکرد. البته با توجه به اینکه برای کاهش قیمت گاز شکایت کرده، جایی برای مذاکره درباره تخفیف قیمت گاز صادراتی باقی نگذاشته است. با این حال، سفیر ایران در ترکیه روز چهارشنبه اعلام کرد که ترکیه درباره واردات گاز بیشتر از ایران، با این کشور به توافق رسیده است. به گفته علیرضا بیگدلی، این توافق دورنمای امیدوارکننده‌ای را برای همکاری انرژی میان این دو کشور همسایه به تصویر می‌کشد. ایران و ترکیه هشت آگوست سال ۱۹۹۶، در جریان سفر نجم‌الدین اربکان، رئیس‌جمهوری سابق ترکیه به تهران قراردادی ۲۵ ساله درباره تجارت گاز منعقد کردند. واردات گاز ترکیه از ایران در ۱۰ دسامبر سال ۲۰۱۱ شروع شده و از آن تاریخ تاکنون این کشور نزدیک به ۶۶ میلیارد مترمکعب گاز از ایران وارد کرده است.

سعید محجوبی خبر داد

افزایش تولید روزانه بنزین با لایشگاه آبادان



فرهیختگان | موضوع خودکفایی در تولید بنزین، مدت‌هاست که به بحث اصلی صنعت نفت تبدیل شده است. از زمانیکه که بنزین‌های تولیدی مجتمع‌های پتروشیمی سلطان‌زا اعلام و تولید آنها متوقف شد، دست‌اندرکاران درصدد افزایش تولید این ماده با استانداردهای یورو ۴ هستند.

اکنون در راستای این اقدامات و به گفته سعید محجوبی، مدیر هماهنگی و نظارت بر تولید پالایشگاه آبادان، تا یک ماه آینده، با راه‌اندازی واحدهای الکیلاسیون و اسید پلنت پالایشگاه آبادان، تولید بنزین این پالایشگاه، به ۱۵ میلیون لیتر در روز افزایش خواهد یافت. اکنون حدود ۱۰ روزه است که با راه‌اندازی واحد GPTU (واحد تصفیه بنزین کت کراکر)، تمام مشخصات یورو ۴ به جز اکتان آن در تولید بنزین این پالایشگاه رعایت می‌شود.



حسن مرادی، استاد حقوق انرژی و اقتصاد بین‌الملل دانشگاه تهران :

یارانه نقدی، اقتصاد نفتی را فلج می‌کند



از این کمبود نقدینگی به مطالبات

شرکت‌ها از دولت برمی‌گردد مثل مطالبات بخش صنعت برق که ارقام نجومی از دولت طلبکار است. زمانی

که دولت طلبکار است و بانک‌ها از مردم طلب دارند، اجزاییه صادر می‌کنند و ظرف چند هفته، مطالبات خود را وصول می‌کنند، ولی زمانی که مردم

از دولت طلب دارند، سال‌ها بایدمنتظر بمانند و هیچ پیشرفتی نیز

نشد؛ چراکه هیچ قدمی برای وصول مطالبات آنها

برداشته نمی‌شود و این، خود به عدم اعتماد میان دولت و بخش خصوصی منجر می‌شود. درباره سهم

دولت در نفت، پیش از این شش درصد بودجه به صنعت نفت اختصاص می‌یافت تا شرکت ملی

نفت ایران یا وزارت نفت، از آن برای پیشبرد پروژه‌ها استفاده و نفت را استحصال کنند. مواردی

مانند بازاریابی، استحصال و... از این راه به سرانجام می‌رسید. خوشبختانه این

سهم در حال حاضر، به اندازه کافی افزایش یافته و به ۱۲ یا ۱۶ درصد رسیده بنابراین منابعی که

به نفت اختصاص پیدا می‌کند، برای حضور نفت در عرصه‌های اکتشاف و تولید، کفایت می‌کند.

اما برخی کارشناسان بر این باورند که دولت باید سهمیه خود را در شرکت ملی

نفت ایران اضافه کند. به نظر من، مراد آنها این است که سهم دولت در نفت افزایش پیدا کند و در حقیقت بخش عمده سهام در دست دولت باشد. هرچند همین الان

هم، چنین است و بیشتر سهم نفت، دست دولت است و خیلی تفاوتی نمی‌کند.

لغو ممنوعیت صادرات یا رقابت با ایران

ایران رقیب نفتی آمریکا



که سال ۲۰۱۵، بدترین سال برای صنعت نفت آمریکا خواهد بود، چون کاهش بهای جهانی نفت، موجب افت درآمدهای این بخش به‌ویژه شرکت‌های نفتی شده است. اکنون بسیاری از کارشناسان نفتی آمریکا بر این باورند که ممنوعیت کلی صادرات نفت خام این کشور به

تداوم کاهش واردات نفت چین از ایران

فرهیختگان | واردات نفت چین از ایران در ماه می به کمترین سطح خود در چهار ماه گذشته رسید، زیرا کل واردات نفت این کشور در این ماه به علت فصل تعمیر و نگهداری، کاهش یافته است. بر اساس این گزارش، حجم واردات نفت چین از ایران نیز در مقایسه با مدت مشابهارسال، ۳۱/۶ درصد کاهش داشت. موسسه تحقیق و پیش‌بینی تامسون رویترز، واردات نفت چین از ایران در ماه می را ۵۳۹ هزار و ۴۰۰ بشکه در روز پیش‌بینی کرده بود و انتظار دارد در ماه ژوئن نیز این کشور از ایران ۵۰۶ هزار و ۱۰۰ بشکه در روز نفت وارد کند. به نظر می‌رسد در صورت حصول توافق هسته‌ای در تاریخ ۳۰ ژوئن و لغو تحریم ها، صادرات نفت ایران افزایش یابد.

و دیگر کشورها، توانستیم رقابت خوبی داشته باشیم، با توجه به اینکه حدود ۳۰ کارخانه سیمان در خارج از کشور ساخته بودیم، در این پروژه برنده شدیم و قرار بود از منابع صندوق توسعه ملی برای فاینانس آن، کمک گرفته شود. اما با بوروکراسی بسیار پیچیده‌ای که در صندوق وجود دارد، روبه‌رو شدیم که منجر به از دست رفتن پروژه شد؛ این یعنی خودتحریمی واقعی.

بنابراین، در ابتدا ما باید این نوع موانع را از سر راه برداریم و خیلی به دنبال سیستم‌های موجود که خوب کار می‌کنند، نباشیم. بالطبع برداشتن موانع از بخش مالی کشور، یکی از اقدامات اساسی در این زمینه است که می‌تواند به بخش صنعت و تولید ما کمک شایانی کند، فقط تصویب یک قانون نمی‌تواند ملاک عمل باشد. بحث دیگر هم بحث تسهیل صادرات است که باید تسهیلاتی در این زمینه به وجود آوریم و صادرکنندگان را تشویق کنیم که کالاهایشان را که استانداردهای لازم را دارد، به کشورهای دیگر صادر کنند. دولت باید واقعا کمک کند تا این مهم انجام شود.

به نظر شما، اکنون با توجه به اینکه پرداخت یارانه‌ها و بسیاری دیگر از بدهی‌های دولت برعهده صنعت نفت گذاشته شده است، آیا این قانون می‌تواند کسر خم شده این صنعت را راست کند؟ و به این ترتیب آیا می‌توانیم امیدوار باشیم که در میدان مشترک نفتی و گازی، پیشرفت قابل توجهی داشته باشیم؟

باید دید که هدف دولت یعنی هدف طرح‌کنندگان این قانون چیست؟ آیا واقعا می‌خواهند به صنعت نفت کمک کنند؟! اگر این هدف را دارند، بله، صنعت نفت می‌تواند مجدداً با بگیرد و برای برخی قسمت‌هایی که مانند حوزه‌های مشترک بیشتر مشکل دارد، مثل حوزه پارس جنوبی، قدم‌های جدی بردارد. ولی اگر بنا بر این باشد که ما بگوییم با پول یارانه‌ها، دستگاه‌های دیگر را فعال کنیم، این تصور، خوب نیست و خیال باطلی است که به بیراهه می‌رود. در واقع، نه‌تنها این کار باعث شکوفایی بخش دیگر اقتصاد نمی‌شود، بلکه اقتصاد نفتی ما را نیز فلج و دچار رکود می‌کند.

دقیقا، چون هم‌اکنون بخش عمده یارانه‌ها را نفت پرداخت می‌کند و به این ترتیب، منابع مالی برای به ثمر رساندن پروژه‌ها باقی نمی‌ماند و...

بله. متأسفانه همین‌طور است. قرار بود با یک اقدام انقلابی یارانه افرادی که حق‌شان نیست، گرفته شود. البته این مساله مرتباً پشت ملاحظات سیاسی گم شده و بیشتر به شوخی شباهت پیدا کرده است. در صورتی که در این مساله دولت اصلاً نباید ملاحظه کند و افرادی که به ناحق یارانه گرفته‌اند، نه‌تنها باید آن را پس دهند که باید جریمه هم شوند. چه دلیلی دارد کسانی که مرفه هستند و درآمد آنها ارقام نجومی را به رخ می‌کشند، یارانه بگیرند؟ من شخصاً به‌عنوان الگویی برای دوستان و همکاران (به‌عنوان یک استاد دانشگاه) نخستین کسی بودم که از دریافت یارانه نقدی انصراف دادم.

دریچه

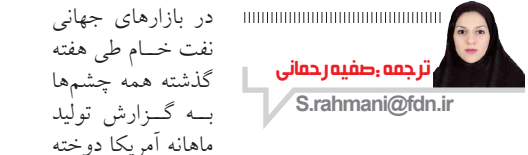
نوعی تحریم تولیدکنندگان داخلی است.

نبود قانون‌گذاری که بسا تصویب لایحه‌ای، این ممنوعیت را لغو کنند، به همراه بازگشت ایران به بازار نفت، موجب می‌شود تولیدکنندگان این کشور به بازارهای جهانی دست پیدا کنند، در حالی که تولیدکنندگان آمریکایی از این مهم منع می‌شوند. این در حالی است که در بخشی از این گزارش آمده است که درست است نفت آمریکا جایگزین کاملی برای نفت ایران نیست اما در شرایط اقتصادی مناسب، صادرات گریدهای خاصی از نفت آمریکا، می‌تواند جنبه رقابتی داشته باشد. آمریکا در میانه یک رونق نفتی شش ساله قرار دارد اما واشنگتن بخش اعظم صادرات نفت خام این کشور را از اوایل دهه ۱۹۷۰ (زمانی که تحریم نفتی اعراب موجب نگرانی درباره کمبود عرضه شد) ممنوع کرده است.

#

سیر صعودی واردات نفت چین از روسیه

روسیه دوست ایران را می‌دزدد



در بازارهای جهانی نفت خسام طی هفته گذشته همه چشم‌ها به گزارش تولید ماهانه آمریکا دوخته شده بود و حتی قبل از اعلام آن آمار، اندکی قیمت نفت افزایش یافت اما این هفته وضعیت به جای دیگری از دنیا بستگی دارد. نگاه تمامی تجارت‌ها در این هفته به وین؛ جایی که مذاکرات هسته‌ای ایران و ۵+۱ بر سر موضوع تحریم‌ها جریان دارد، دوخته شده و در ردیف جلو نیز بازار نفت خام نشسته است؛ بازاری که در صورت برداشته شدن تحریم‌های غرب علیه تهران، به احتمال بسیار قوی با افت قیمت روبه‌رو خواهد بود و بر پیچیدگی‌های آن افزوده می‌شود.

رویترز در گزارش روزانه خود از بازار نفت باز هم به سراغ احتمالات و نظره‌ای کارشناسی رفته تا شاید بتواند آینده بازار نفت را از میان احتمالات نسبتاً مبهم مذاکرات هسته‌ای استخراج کند. باپرون کینگ، سر‌دیر خبرنامه سرمایه‌گذاری و تحلیلگر مسائل نفت از موسسه اوتستندینگ در این‌باره به این خبرگزاری گفت: «ایران حجم عظیمی از نفت تولید شده خود طی سال‌های اخیر را در ۳۴ مخزن بسیار بزرگ ذخیره کرده است که حجم آن حدود ۵۰ میلیون بشکه برآورد می‌شود و این مقدار نفت خام آماده عرضه به بازار و بارگیری است.» او در ادامه وضعیت را این‌گونه برآورد کرد که به احتمال قوی معاملات مربوط به فروش بخشی از این نفت انجام شده و در انتظار رفع موانع قانونی (تحریم‌ها) برای بارگیری به مقصد است. البته در میان کارشناسان بر سر مقدار نفت انباشته شده در ایران اختلاف‌نظر وجود دارد اما همگی بر سر موضوع افت قیمت در صورت برداشته شدن تحریم‌ها اتفاق رای دارند. مایکل لینچ، رئیس موسسه تحقیقات استراتژیک انرژی و اقتصاد در این‌باره گفت: «برآورد ما از نفت انبار شده در ایران حدود ۳۰ تا ۴۰ میلیون بشکه است که در صورت جاری شدن به بازارهای جهانی، می‌تواند اثر آتی روی قیمت‌ها بگذارد.» او ساختار این اثر را این‌طور تشریح



می‌کند: «اگر تحریم‌ها از سر راه فروش نفت ایران برداشته شود، خریداران بالقوه‌ای مانند هند و چین، وجود دارند که مترصد این فرصت هستند و حتی اگر قرار نباشد که تحریم‌ها به‌صورت یکجا برداشته شوند، این خریداران دیگر مکانیسم تحریم‌ها را جدی نخواهند گرفت و کار خرید را یکسره می‌کنند. چنین اتفاقی خود به تنهایی می‌تواند قیمت نفت را از پنج دلار در هر بشکه کاهش دهد.» در ادامه این سناریو او معتقد است که عربستان سعودی و دیگر کشورهای عرب خلیج فارس نیز وارد میدان می‌شوند. سعودی‌ها تا امروز حاضر نشده‌اند یک قطره از تولید خود را برای ترمیم قیمت نفت کم کنند و به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده اوپک و بزرگ‌ترین صادرکننده نفت جهان، حتی از مرزهای ۱۰ میلیون بشکه در روز خود نیز فراتر رفته‌اند. در وضعیتی که عربستان سعی می‌کند با تولید و صادرات بیشتر هم سهم خود در بازار را حفظ کند و هم بر رقبای غربی خود غلبه کند، اندوخته نفتی ایران به بازار، جا را برای نفت عربستان تنگ‌تر کرده و این کشور نیز مجدداً تخفیف‌هایی را اعلام خواهد کرد که این تخفیف‌ها نیز می‌تواند بین پنج تا ۱۰ دلار دیگر از قیمت نفت بکاهد. در حال حاضر بیشتر نفت خام وست‌نگزاس اینترمدیت آمریکا حدود ۶۲ دلار در هر بشکه است که براین اساس کارشناسان قیمت ۵۰دلاری را برای هفته‌های آینده این نفت پایه برآورد می‌کنند. جیمز ویلیامز، یکی از تحلیلگران اقتصادی نیویورک معتقد است در صورتی که ایران قصد ورود کل ذخیره خود به بازار نفت را داشته باشد، اثر افت قیمت آن موقتی اما حدود ۱۰ دلار است و نقش رقابت بر سر بازار چین، که تمایل زیادی به ایران دارد، در این افت قیمت برجسته است. این برآوردها در حالی صورت می‌گیرد که براساس آخرین گزارش‌های منتشر شده از سوی سازمان‌های دولتی و خصوصی در چین، پکن طی ماه می (خرداد ۹۴) نزدیک به ۳۰ درصد کمتر از ماه‌های قبل از ایران نفت خریده و روسیه توانسته است جایگاه نخست تأمین‌کننده نفت غول انرژی‌خوار آسیا را برای خود حفظ کند.

براساس گزارشی از رویترز، چین در ماه می (خرداد) روزانه به‌طور متوسط نزدیک به ۵۲۰ هزار بشکه نفت از ایران خریداری کرده که این مقدار کمترین میزان متوسط ماهانه در چهار ماه اخیر بوده است. واردات نفت خام چین در همین مدت از عربستان سعودی نیز با افت ۱۸/۱ درصدی روبه‌رو بوده که در مقایسه با افت بیش از ۳۰ درصد از سفارش ایران، رقم بهتری است اما در کنار این دو، روسیه توانسته در ماه می ۳۳ درصد بیشتر به چینی‌ها نفت بفروشد که در مجموع نشان می‌دهد، پکن بیش از آنکه به کاهش مصرف علاقه داشته باشد، به همسایه شمالی خود علاقه‌مند شده است.

در همین حال برآوردهایی که از افزایش یک میلیون بشکه‌ای تولید ایران تا پایان ۲۰۱۵ (دی‌ماه ۱۳۹۴) در صورت برداشته شدن تحریم‌ها می‌شود، نگرانی‌هایی را برای بازار نفت خام ایجاد کرده است. در صورتی که ایران با استفاده از سرمایه‌گذاری‌های خارجی در صنعت نفت خود بتواند تولید گذشته را احیا کند و به جایگاه دومین تولیدکننده بزرگ اوپک بازگردد، دیگر نقش‌کش‌های عظیمی که بیش از ۴۰ میلیون بشکه نفت سرزمین پارس را در دل خود جای داده‌اند، چندان اهمیتی نخواهند داشت و ورود ایران به بازاری که مدت‌هاست از مازاد عرضه رنج می‌برد، می‌تواند آینده میان و بلندمدت تولید نفت در جهان را دستخوش تغییر کند.